

**UCHWAŁA NR XXVIII/231/14
RADY MIEJSKIEJ W LIPSKU**

z dnia 24 stycznia 2014 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2015

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645 i poz. 1318) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz.842, z 2011 Nr 149, poz. 887) Rada Miejska w Lipsku uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lipska.

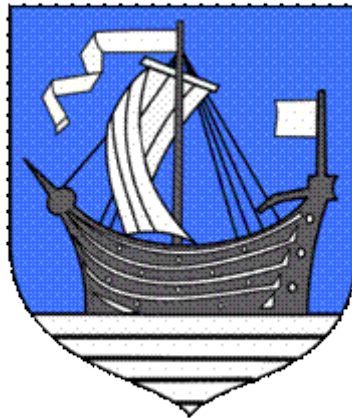
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r.

Przewodniczący Rady

mgr inż. Jerzy Krysztopik

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/231/14
Rady Miejskiej w Lipsku
z dnia 24 stycznia 2014 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2014-2015**

Lipsk 2014 r.

WST Ę P

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody”(Nowakowska, 2008, s 21).

Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw /Sasal, 2005, s. 16-19/.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu /Tomaszewska, 2007, s. 36-37/.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna - -to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„ § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Lipsk ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2014-2015. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Lipsk

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31-12-2013r. Gmina Lipsk liczy 5.612 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Augustowie wynosi 461 osób, z czego jedynie 24 osoby pobierają zasiłek dla bezrobotnych. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2013 przeprowadzonych zostało 101 interwencji domowych. W roku 2013 r. założono 20 „Niebieskich Kart”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 01-01-2013 r. do 31-12-2013 r. wpłynęło 36 spraw, w tym:

- od członków rodziny – 16,
- policji – 0,
- prokuratury – 18,
- Zespół Interdyscyplinarny - 2.

Skierowano na badania do biegłych 5 osób, z tego 3 osoby trafiły do Sądu, Wydział Rodzinny i Nietletnich.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31-12-2013 r. 314 rodzin korzystało z zasiłków pomocy społecznej. W 2013 r. nie było rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej, między innymi z powodu przemocy w rodzinie oraz z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia.

W szkołach na terenie Gminy Lipsk zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Lipsk. W 2013 roku odbyły się 4 spotkania tego Zespołu, powołano 25 grup roboczych, prowadzono 16 procedur „Niebieskich Kart” rozpoczętych w 2013 roku, oraz prowadzono 8 procedur „Niebieskich Kart” rozpoczętych w 2012 r.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach.

Cel ogólny będzie realizowany przez:

1. Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy w rodzinie poprzez stałą edukację.
2. Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu interwencji i wsparcia rodziny.

4. Prowadzenie poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie możliwości dostępności pomocy dla osób domowej przemocy.

5. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób zajmujących się problemem na terenie Gminy Lipsk.

III. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipsk na lata 2007-2016,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2007-2016,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

IV. Zasoby Gminy Lipsk w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowo- wychowawcze,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie.

V. Czynniki gwarantujące w właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VI. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,

- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VII. Realizacja celów Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach.

I. Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy w rodzinie poprzez stałą edukację:

- 1) systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy poprzez edukację środowiska lokalnego ukierunkowana na zniwelowanie mitów i stereotypów dot. przemocy poprzez podejmowania działań w środowisku mających wpływ na zmianę obyczajów i zniwelowanie postaw usprawiedliwiających stosowanie przemocy - działanie o charakterze ciągłym;
- 2) aktualizowanie bazy danych o instytucjach świadczących pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc i oferowanych form wsparcia - działanie o charakterze ciągłym;
- 3) informowanie mieszkańców gminy przyczyniające się do uwrażliwienia na problem przemocy w rodzinach przez zamieszczanie artykułów i informacji w lokalnej prasie, organizacja spotkań ze społecznością lokalną, konsultacje - działanie o charakterze ciągłym;
- 4) kolportaż ulotek i broszur dot. problemu przemocy w rodzinach - działanie o charakterze ciągłym.
- 5) rozpowszechnianie wiedzy na temat stosowania przemocy w rodzinach poprzez udostępnianie zbiorów bibliotecznych i czasopism zgromadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej - działanie o charakterze ciągłym;
- 6) prowadzenie działalności informacyjno-konsultacyjnej skierowanej do społeczeństwa lokalnego, dzieci i młodzieży - realizacja działania w sposób dostosowany do potrzeb;
- 7) organizowanie lub współorganizowanie pikników rodzinnych, festynów, zawodów sportowych służących wzmocnieniu więzi w rodzinach - realizacja działania w sposób dostosowany do potrzeb.

II. Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie:

- 1) prowadzenie monitoringu przemocy na terenie Gminy Lipsk - działanie o charakterze ciągłym;
- 2) rozpowszechnianie procedury „Niebieskich Kart” w środowisku - działanie o charakterze ciągłym;
- 3) prowadzenie interwencji kryzysowej w rodzinach poprzez wykorzystanie procedury „Niebieskiej Karty” - realizacja działania dostosowane do potrzeb;
- 4) ścisła współpraca z policją, szkołami, instytucjami pozarządowymi oraz instytucjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie - działanie o charakterze ciągłym.

III. Usprawnienie systemu interwencji i wsparcia rodziny:

- 1) kontynuacja prac Zespołu interdyscyplinarnego - działanie o charakterze ciągłym;
- 2) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji członków Zespołu interdyscyplinarnego - działanie o charakterze ciągłym;
- 3) doskonalenie nabytych umiejętności członków Zespołu interdyscyplinarnego oraz członków Grup roboczych - realizacja działania dostosowane do potrzeb;
- 4) doskonalenie kadr zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie korzystania ze szkoleń i konsultacji - realizacja działania dostosowane do potrzeb;
- 5) prowadzenie monitoringu rodzin ze środowisk szczególnie zagrożonych przemocą w rodzinach - działanie o charakterze ciągłym.

IV. Prowadzenie poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie możliwości dostępności pomocy dla osób domowej przemocy:

- 1) udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej, terapeutycznej w ramach działającego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych - działanie o charakterze ciągłym;
- 2) prowadzenie poradnictwa socjalnego - działanie o charakterze ciągłym;

- 3) zapewnienie schronienia dla osób i rodzin uwięzionych w przemoc - realizacja działania w sposób ciągły, dostosowany do potrzeb;
- 4) prowadzenie konsultacji dla rodzin, rodziców i opiekunów dzieci, polegających na utrwalaniu właściwych postaw rodzicielskich wzmacniających więzi rodzinne - działanie o charakterze ciągłym;
- 5) organizowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży - działanie o charakterze ciągłym;
- 6) ścisła współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi posiadającymi bazę lokalową tj. między innymi hostele, schroniska, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc- działanie o charakterze ciągłym.

V. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób zajmujących się problemem na terenie Gminy Lipsk:

- 1) podnoszenie wiedzy i kompetencji przedstawicieli Zespołu interdyscyplinarnego oraz osób zajmujących się przemocą w rodzinie, w szczególności poprzez organizowanie spotkań z udziałem profesjonalistów w tej dziedzinie - realizacja działania dostosowana do potrzeb;
- 2) systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz udzielania pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach w zakresie przemocy w rodzinie, organizowanie, współfinansowanie szkoleń dla osób zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie - realizacja działania dostosowana do potrzeb;
- 3) organizowanie na terenie placówek oświatowo-wychowawczych działań profilaktycznych minimalizujących zachowania agresywne wśród uczniów - realizacja działania w sposób ciągły, dostosowany do potrzeb;
- 4) zwiększenie skuteczności udzielania pomocy dla osób uwięzionych w przemoc i skutecznej ochrony ich praw poprzez podnoszenie kompetencji służb działających w tym obszarze - realizacja działania w sposób ciągły, dostosowany do potrzeb.

Podmioty realizujące działania:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Policji,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowo- wychowawcze.

Monitorowanie

Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipsku do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Lipsk. Na realizację programu w 2014 roku przeznaczona jest kwota 5.000 złotych.